

TEERI (LYRURUS TETRIX L.) MÄNNYN TAIMIEN TUHOLAISENA TAIMITARHASSA

KARI LÖYTTYNIEMI

SUMMARY:

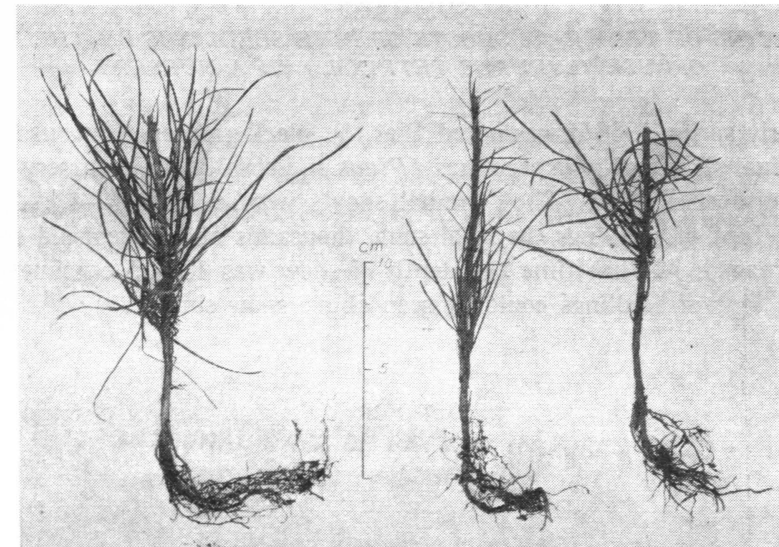
ON EATING OF TERMINAL SHOOTS OF PINE SEEDLINGS BY THE BLACK
GROUSE (LYRURUS TETRIX L.) IN A NURSERY

Saapunut toimitukselle 30. 6. 1968

Kirjoituksessa selostetaan teeren männyn taimien syöntiä eräässä taimitarhassa ja tästä aiheutunutta tuhoa. Sen valossa, mitä teeren ravintokohteiden valinnasta tiedetään, on kyseinen tapaus varsin poikkeuksellinen.

Kevättalvella 1968 havaittiin teerien syövän männyn taimien latvakasvaimia taimitarhassa Luumäellä. Koska teeren ei ole aikaisemmin todettu aiheuttaneen vastaavanlaista tuhoa, suoritettiin kyseisestä tapauksesta tarkempi selvitys. Vaikka koivu onkin teeren pääasiallinen talviravintokasvi, tiedetään teeren tosin joissain tapauksissa voivan turvautua myös mäntyraivintoon (SEMENOV-TJAN-ŠANSKIJ 1959, SEISKARI 1962).

Taimitarha sijaitsee Luumäellä Salpausselällä harvaa mäntymetsää kasvavalla kuivalla hiekkakankaalla. Taimitarhan läheisyydessä on ainoastaan taimitarhanhoitajan asunto. Taimitarha on perustettu keväällä 1966 ja sen pinta-ala on noin 16 ha. Maalis-huhtikuussa taimitarhan ympäristössä oleskeli pitkähkö aikaa teeriparvi, johon kuului 12—15 yksilöä. Näistä oli kymmenkunta urokseja ja kolme-neljä naaraita. Aikaisin aamulla teeret kävivät taimitarhassa syömässä lumen alta esiin pistäviä männyn taimien latvakasvaimia. Lumen syvyys oli tällöin 10—15 cm. Syönti kohdistui kaksivuotisiin koulimattomiin avomaataimiin ja kaksivuotisiin koulittuihin muovihuonetaimiin. Vähäisessä määrin oli syöty myös kolmivuotisia taimia. Kuusen taimia teeret eivät olleet vahingoittaneet. Tuhoalue oli alaltaan noin 1/2 ha. Syötyjen taimien määrä arvioitiin tarkemmin kaksivuotisten avomaataimien osalta. Koeala-arvioinnin perusteella, joka käsitti 4 000 tainta, todettiin 1.4 % taimista tulleen vioitetuiksi. Tämä vastaa koko kyseisten taimien alalle muunnettuna noin 3 000 tainta. Vioitetujen taimien keskipituus oli arviolta 14 cm, kun taimien keskipituus yleensä oli vain 9 cm. Vioitetuista taimista oli katkaistu ja syöty latvaosa arviolta 1—4 cm:n pituudelta. Katkaisupinta oli tasainen ja yleensä lähes kohtisuora (Kuva 1). Katkaisukohtalta kasvaimien paksuus vaihteli 3—5 mm:iin.

Kuva 1. Teeren vioittamia männyn taimia. Valok. Yliopiston kuvallaitos.
Fig. 1. Pine seedlings damaged by the black grouse. Photo Yliopiston kuvallaitos.

Kyseinen tapaus osoittaa, että teeri voi sopivissa olosuhteissa esiintyä taloudellistakin merkitystä omaavana taimitarhatuholaisena. Männyn taimien syöntiin on ehkä ollut syynä se, että taimet olivat edellisenä syksynä voimakkaan lannoituksen ja poikkeuksellisen lämpimän ja pitkän syksyn vuoksi jatkaneet kasvuaan pitkään ja kasvaimien puutuminen oli jäänyt vaillinaiseksi. Latvakasvaimet olivat vielä keväällä pehmeitä ja aivan vihreitä, mikä ehkä on tehnyt ne teerille mieluisiksi. Kyseisellä paikalla on lisäksi ollut taimitarhanhoitaja metsäteknikko FRANS HYVTIÄISEN kertoman mukaan jo ennen taimitarhan perustamista teerien jokavuotinen soidinpaikka ja syönti tapahtui nyt juuri soitimen yhteydessä.

Mainittakoon, että metson tiedetään voivan vahingoittaa männyn taimia metsissä talviaikaan (BRANDER 1962).

KIRJALLISUUSLUETTELO

- BRANDER, T. 1962. Koppelon, *Tetrao urogallus* L.♀, hakomisesta. Lounais-Hämeen Luonto 13, s. 104—105.
- SEISKARI, P. 1962. On the winter ecology of the capercaillie, *Tetrao urogallus*, and the black grouse, *Lyrurus tetrix*, in Finland. Papers On Game Research 22, s. 1—119.
- SEMENOV-TJAN-ŠANSKIJ, O. I. 1959. Ekologija teterevinih ptits (Tetraoniden). Trudy Laplandskogo Gosudarstvennogo Zapovednika 5, s. 1—318.

SUMMARY:
**ON EATING OF TERMINAL SHOOTS OF PINE SEEDLINGS BY THE BLACK
GROUSE (*LYRURUS TETRIX L.*) IN A NURSERY**

In early spring 1968 it was noted that the black grouses (*Lyrurus tetrix L.*) ate terminal shoots of pine seedlings (*Pinus silvestris L.*) in a nursery in Luumäki, Southern Finland. The terminal shoots were cut off 1—4 centimetres from the tops of seedlings. In total some thousands of two-year-old seedlings were damaged. At that time the depth of snow was 10—15 centimetres and only the tops of seedlings could be seen above snow surface.